



Centrala etikprövningsnämnden

CENTRAL ETHICAL REVIEW BOARD

Expertgruppen för oredlighet i forskning

YTTRANDE

2017-03-17

Dnr O 17-2016

Institution som begärt yttrande

Kungliga Tekniska Högskolan (KTH)
Styrelseordförande Helene Biström
Brinellvägen 8
100 44 Stockholm

Bakgrund

Kungliga Tekniska Högskolan (KTH) har genom en skrivelse som inkom den 27 oktober 2016 begärt yttrande från Expertgruppen för oredlighet i forskning vid Centrala etikprövningsnämnden.

I skrivelsen hänvisas till att det under hösten 2016 har cirkulerat rykten på KTH som gör gällande att tillträdande rektor professor under sent 1990-tal i sin vetenskapliga verksamhet ska ha utnyttjat doktoranders arbete på ett tveksamt sätt i samband med publicering av forskningsresultat. Uppgifterna är till sin natur ospecifika och innehåller inga mer detaljer än det nu nämnda. Det finns ingen inkommen anmälan från någon individ som anser sig ha drabbats och inte heller någon anmälan som specificerar namn på doktorander eller publikationer.

KTH överlämnar i anmälan resultatet från sin inledande utredning och redovisar en möjlig bakgrund till ovannämnda rykten, som handlar om två publikationer och en licentiatavhandling. har enligt KTH:s internutredning gett en trovärdig redogörelse för sitt agerande i samband med dessa publikationer.

Expertgruppen har i skrivelse den 15 november 2016 begärt komplettering i form av bl.a. förtydligande vad de rykten som har föranlett begäran om yttrande består i. KTH har den 21 november inkommit med svar.

Vid Expertgruppens sammanträde den 16 december närvarade medförfattare till en av artiklarna i ärendet, för att svara på frågor.

Expertgruppen har i beslut den 22 december förordnat professor Mats Andersson, Chalmers tekniska högskola, som sakkunnig i ärendet. Mats Andersson har den 20 februari 2017 inkommit med utlåtande i ärendet.

Postadress

Centrala etikprövningsnämnden
c/o Vetenskapsrådet
Box 1035
101 38 Stockholm

Gatuadress

Västra Järnvägsgatan 3

Telefon

08-546 77 610 vx

Fax

08-546 441 80

har i inlägget den 3 mars lämnat synpunkter på Mats Anderssons utlåtande. Hon uppger bl.a. att den först publicerade artikeln insändes utan hennes vetskap och med annan seniorförfattare som ansvarig.

Expertgruppens bedömning

Expertgruppen har funnit att bakgrunden till den ryktesspridning som föranlett anmälan om misstänkt oredlighet i forskning är frågan om _____ agerat i enlighet med god forskningssed då vissa artiklar publicerades i tidskrifter för ca 20 år sedan. Frågan är, såvitt Expertgruppen kan bedöma, om _____ brustit genom att stå som författare till en vetenskaplig artikel utan att referera till en tidigare artikel respektive licentiatuppsats.

Mats Andersson konstaterar i sitt utlåtande att ingen av de nämnda artiklarna refererar till licentiatuppsatsen, vilket enligt hans mening borde ha gjorts. Mats Andersson anser vidare att det är tydligt att _____ gjort sig skyldig till självplagiat, då de båda artiklarnas innehåll i hög grad sammanfaller och den andra artikeln inte refererar till den först publicerade, men att det enligt hans uppfattning inte är att anse som vetenskaplig oredlighet.

Expertgruppen finner det uppenbart att _____ genom att använda i allt väsentligt samma forskning och flera av figurerna i två separata artiklar utan att ange detta har gjort sig skyldig till självplagiat. _____ borde också ha refererat till den bakomliggande licentiatuppsatsen.

Självplagiat kan vara ett allvarligt avsteg från god vetenskaplig sed i synnerhet om det görs för att få det att framstå som att man bedrivit mer forskning än vad som har varit fallet. Om texterna därtill rent språkligt är kraftigt omarbetade kan det tyda på att man har försökt att dölja den tidigare publiceringen. Expertgruppen konstaterar att synen på självplagiat visserligen varierar mellan olika forskningsdiscipliner men att det inte ska ses som en förmildrande omständighet.

Det faktum att den händelse varom nu är fråga ligger långt tillbaka i tiden har försvårat möjligheterna att utreda de närmare omständigheterna i ärendet. Expertgruppen vill i detta sammanhang framhålla att det inte endast är frågan om den anmälda forskningen ska bedömas – har det förekommit oredlighet eller inte – utan också i vilken utsträckning detta kan läggas forskaren till last. Att som i detta fall, omkring tjugo år efter den påstådda händelsen, lasta en forskare som såvitt bekant därefter inte handlat i strid mot god sed i forskning, skulle kunna anses stötande. Expertgruppen konstaterar vidare att det bakom den ryktesspridning som föranlett anmälan synes ligga en konflikt mellan konkurrerande forskare. Anmälan är också till sin natur oprecis och vag.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan finner Expertgruppen att _____ gjort sig skyldig till självplagiat men att detta ligger så långt tillbaka i tiden att det inte ska läggas henne till last. Expertgruppen gör också bedömningen att bristerna i detta fall inte tycks ha gjorts i syfte att vilseleda. Även om _____ örtjänar kritik för sitt agerande kan det enligt Expertgruppens bedömning inte anses som vetenskaplig oredlighet.

Ärendet är därmed slutbehandlat från Expertgruppens sida.

Dnr O 17-2016

Detta yttrande har beslutats av Lena Berke, ordförande, Lars E Gustafsson, Elisabeth Rachlew, Ulrik Ringborg och Elin Wihlborg. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har dessutom närvarat ersättarna Jerry Eriksson, Ann-Charlotte Smedler, Holger Luthman och Aleksander Giwerzman, kanslichefen Jörgen Svidén samt administrativa sekreteraren Eva Kaaman Modig.

För Expertgruppen för oredlighet i forskning



Lena Berke